

Національний університет
водного господарства
та природокористування

М.О. КЛИМЕНКО
А.М. ПРИЩЕПА
Л.М.СТЕЦЬОК
О.А. БРЕЖИЦЬКА

ЕКОЛОГІЧНЕ ІНСПЕКТУВАННЯ. ПРАКТИКУМ

Національний університет
водного господарства
та природокористування

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний
посібник для студентів вищих навчальних закладів*

**ОЛДІ-ПЛЮС
2014**

УДК 504: 65.012.67

ББК 28. 088

К 49

*Копіювання, сканування, запис на електронні носії і
тому подібне, книжки в цілому, або будь-якої її
частини заборонено*

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник
для студентів вищих навчальних закладів
(лист № 1/11-6129 від 25.04.2014 р.)*

Рецензенти:

Лико Д.В., доктор сільськогосподарських наук, професор Рівненського державного гуманітарного університету, м. Рівне;

Колодич П.Д., начальник державної екологічної інспекції у Рівненській області – Головний державний інспектор з охорони навколишнього природного середовища Рівненської області.

Фещенко В.П., кандидат сільськогосподарських наук, доцент Житомирського національного агроекологічного університету, м. Житомир;

Клименко М.О., Прищеп А.М., Стецюк Л.М. та ін.

К49 Екологічне інспектування. Практикум: навчальний посібник / М.О. Клименко, А.М. Прищеп, Л.М. Стецюк, О.А. Брежицька - Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. - 228 с.

ISBN 978-966-289-023-5

У навчальному посібнику представлені практичні та лабораторні роботи, які направлені на формування вмінь у студентів планувати, проводити інспекторські перевірки з питань дотримання екологічного законодавства суб'єктами діяльності, застосовувати заходи впливу за результатами перевірок, проводити додаткові екологічні обстеження, виміри та лабораторні дослідження, розраховувати розміри відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок скоєння правопорушень екологічного характеру.

У посібнику наведені комплекс задач, тестових завдань та тематику круглих столів.

Посібник призначено для студентів напряму «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування».

УДК 504: 65.012.67

ББК 28. 088

ISBN 978-966-289-023-5

©Клименко М.О., Прищеп А.М., Стецюк Л.М.,
Брежицька О.А., 2014

© Національний університет водного господарства
та природокористування, 2014

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
Практична робота № 1. Правові аспекти охорони та інспектування природного середовища. Відповідальність за порушення порядку проведення інспектування та прав його суб'єктів.....	6
Практична робота № 2. Основні права, обов'язки громадських інспекторів з охорони навколишнього середовища.....	11
Практична робота № 3. Організація інспекторських перевірок природоохоронної діяльності підприємств. Оформлення акту перевірки дотримання природоохоронної діяльності.....	15
Практична робота № 4. Оформлення протоколу про адміністративні правопорушення.....	18
Практична робота № 5. Розгляд справ про адміністративні правопорушення природоохоронного законодавства.....	28
Практична робота № 6. Постанова по справі про адміністративне правопорушення природоохоронного законодавства.....	34
Практична робота №7. Здійснення екологічного контролю експортних партій брухту чорних і кольорових металів підрозділами Державної екологічної інспекції.....	41
Практична робота №8. Проведення радіаційного контролю транспортних засобів і вантажів у пунктах пропуску через державний кордон та на митній території України.....	45
Практична робота №9. Порядок планування та проведення перевірок з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель.....	55
Практична робота №10. Визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів.....	60
Практична робота №11. Визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами.....	102
СЕРІЯ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ КРУГЛИХ СТОЛІВ.....	108
Лабораторна робота №1. Контроль викидів забруднюючих речовин промисловими джерелами.....	113
Лабораторна робота №2. Розрахунок умовних розсіювань викидів промислових підприємств.....	120
Лабораторна робота № 3. Визначення запилення повітря гравіметричним методом за допомогою фільтрів із тканини ФПП.....	124
Лабораторна робота № 4. Відбір змішаних польових проб ґрунту.....	127
Лабораторна робота №5. Визначення вмісту важких металів у воді.....	129
Лабораторна робота № 6. Визначення бактеріальної забрудненості води (колі-титру).....	132
Лабораторна робота № 7. Визначення забруднення повітря різними шкідливими газами за допомогою газоаналізатора УГ-2.....	138
Лабораторна робота № 8. Контроль викидів автотранспортом чадного газу (СО) та алканів за допомогою газоаналізаторів 121 ФА-01 ТА 123 ФА-01....	141

Лабораторна робота № 9. Відбір проб повітря за допомогою електроаспіратора СА-1А.....	144
Лабораторна робота №10. Призначення та класифікація приладів радіаційного контролю.....	147
Лабораторна робота № 11. Визначення потужності експозиційної дози рентгенівського і гамма-випромінювання за допомогою дозиметра ДРГЗ-01.	167
ЗАДАЧІ. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ЗНАНЬ.....	171
КОНТРОЛЬНА ТЕСТОВА ПРОГРАМА.....	181
ДОДАТКИ.....	199
СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ.....	219
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	225

ПЕРЕДМОВА

Українське сьогодні характеризується складною екологічною ситуацією, надмірною експлуатацією природних ресурсів, забрудненням та накопиченням шкідливих відходів у навколишньому середовищі. Для протидії цим руйнівним процесам у складі Міністерства охорони навколишнього природного середовища діє Державна екологічна інспекція, основним завданням якої є здійснення державного контролю за додержанням вимог природоохоронного законодавства.

Контроль і інспектування всіх видів діяльності сприятиме заохоченню підприємців до розробки і впровадження екологічно безпечних технологій з метою не лише підвищення конкурентоздатності, але і ослаблення негативних екологічних наслідків.

Однією з навчальних дисциплін, що формує у студентів професійні навички, вміння, компетенції у здійсненні екологічного контролю є "Екологічне інспектування", метою якої є усестороннє ознайомлення з процедурою, складовими екологічних перевірок, щодо виконання природоохоронних вимог, використання природних ресурсів і забезпечення екологічної безпеки підприємствами, організаціями, установами, які здійснюють діяльність.

Посібник направлений на формування вмінь студентів, щодо застосування прав державних екологічних інспекторів та громадських інспекторів з охорони навколишнього середовища, порядку планування, проведення інспекторських перевірок, застосування заходів впливу до правопорушників, оформлення відповідної документації, зокрема протоколів про адміністративні правопорушення в галузі природоохоронного законодавства, приписів, актів природоохоронних перевірок. Отримати певні вміння та навички з дисципліни допоможуть ряд лабораторних робіт запропонованих у навчальному посібнику, а запитання для самоконтролю, контрольна тестова програма допомагають закріпити набуті знання.

Посібник призначено для студентів спеціальності «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування».